w wet

w weerbaarheid

k kritieke

e entiteiten

Wet weerbaarheid kritieke entiteiten

Informatiebrochure

augustus 2026

Inleiding

Om de weerbaarheid van Europese lidstaten te versterken heeft de Europese Unie eind 2022 de Critical Entities Resilience Directive (CER-richtlijn) vastgesteld. Het doel van deze richtlijn is om kritieke infrastructuur en essentiële diensten in Europa beter te beschermen tegen risico's die de continuïteit daarvan kunnen verstoren. Denk hierbij aan sabotage, natuurrampen, noodsituaties op het gebied van de volksgezondheid of andere incidenten met een grote maatschappelijke impact.

In Nederland is de CER-richtlijn uitgewerkt in de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten (Wwke). De Wwke heeft als doel de weerbaarheid te vergroten van organisaties die essentiële diensten verlenen in Nederland. Deze organisaties zijn aangemerkt als kritieke entiteit. Het gaat om de weerbaarheid tegen uiteenlopende dreigingen en risico's, zoals natuurrampen en ongevallen, maar ook (terroristische) misdrijven en sabotage, die de levering van essentiële diensten aanzienlijk kunnen verstoren.

Cyberbeveiligingswet

Naast de Wwke is ook de herziening van de Europese Network and Information Security Directive (NIS2-richtlijn) in Nederlandse wetgeving omgezet via de Cyberbeveiligingswet (Cbw). De Cyberbeveiligingswet richt zich op de digitale weerbaarheid van organisaties. De Wwke heeft een all-hazard benadering. Dit betekent dat organisaties zich richten op de fysieke, organisatorische en andere risico's die essentiële diensten kunnen verstoren. Beide wetten vullen elkaar aan en dragen bij aan een weerbare samenleving.

Wat zijn de belangrijkste onderdelen van de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten?

Inhoud

w wet

w weerbaarheid

k kritieke

e entiteiten

1.

Voor welke organisaties geldt de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten?

Voor welke organisaties geldt de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten?

De Wwke is van toepassing op organisaties die essentiële diensten verlenen binnen verschillende sectoren.

Verantwoordelijke ministeries beoordelen welke organisaties als kritieke entiteit worden aangewezen. Daarbij kijken zij onder meer naar de mogelijke gevolgen die een verstoring van de dienstverlening kan hebben voor maatschappelijke functies, economische activiteiten, de volksgezondheid, de openbare veiligheid of het milieu.

Meer informatie over de sectoren waarop de Wwke op dit moment van toepassing is en de criteria voor aanwijzing is te vinden op de **website** van de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV). Voor **sectorspecifieke vragen** over de toepassing van de Wwke kunnen organisaties terecht bij het ministerie dat verantwoordelijk is voor hun sector.

Voor welke sectoren geldt de Wwke?

- Energie
- Vervoer
- Bankwezen
- Infrastructuur financiële markt
- Gezondheids-zorg
- Drinkwater
- Nucleair
- Digitale infrastructuur
- Afvalwater
- Overheid
- Ruimtevaart
- Levensmiddelen
- Chemie
- Keren en beheren
- Meteorologie

Criteria voor het aanwijzen van kritieke entiteiten:

- De organisatie verleent één of meer essentiële diensten. Het gaat om diensten die van cruciaal belang zijn voor de instandhouding van vitale maatschappelijke functies, vitale economische activiteiten, de volksgezondheid, de openbare veiligheid of het milieu.

- De organisatie is actief in Nederland en haar kritieke infrastructuur bevindt zich in Nederland. Dat houdt ten eerste in dat de organisatie met haar kritieke infrastructuur geheel of gedeeltelijk actief is op het grondgebied van Nederland (inclusief het luchtruim en de maritieme binnenwateren en territoriale zee), en ten tweede dat de activiteiten van de organisatie noodzakelijk zijn om de essentiële dienst of diensten te verlenen.

- Een incident binnen deze organisatie zou aanzienlijke verstorende effecten hebben op de verlening van de essentiële dienst(en) of via cascade-effecten op andere essentiële diensten. Met cascade-effect wordt bedoeld een onvoorziene reeks van gebeurtenissen die zich voordoet wanneer een gebeurtenis in een systeem een negatief effect heeft op andere, verwante systemen.

Organisaties die eerder door een ministerie zijn aangemerkt als vitale aanbieder en actief zijn in een sector die onder de Wwke valt, kunnen als kritieke entiteit worden aangewezen. De uiteindelijke aanwijzing vindt plaats door het verantwoordelijke ministerie op basis van de criteria uit de Wwke.

Aanwijzingsproces

1. Risicobeoordeling vakminister
De vakminister voert een sectorale risicobeoordeling uit.

2. Aanwijzing
De vakminister identificeert welke organisaties essentiële diensten verlenen en beoordeelt op basis van de wettelijke criteria welke van deze organisaties als kritieke entiteit(en) worden aangewezen.

3. Informeren
De organisatie wordt door de vakminister geïnformeerd dat de organisatie is aangewezen als kritieke entiteit in een regeling of besluit.

4. Risicobeoordeling kritieke entiteiten
Binnen 9 maanden na de aanwijzing moeten kritieke entiteiten zelf een risicobeoordeling hebben uitgevoerd.

5. Verplichtingen
Binnen 10 maanden na de aanwijzing moeten de kritieke entiteiten aan de zorgplicht en de meldplicht voldoen. Kritieke entiteiten zijn automatisch ook essentiële entiteiten in de zin van de Cyberbeveiligingswet en moeten – direct na aanwijzing als kritieke entiteit – aan de verplichtingen uit die wet voldoen.

2.

Wat houdt de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten in?

Wat houdt de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten in?

Organisaties die vallen onder de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten krijgen onder andere te maken met:

Verplichtingen voor de Rijksoverheid

Uitvoeren risicobeoordeling

De Rijksoverheid is verplicht om periodiek een nationale strategie over de weerbaarheid van kritieke entiteiten op te stellen en periodiek een (sectorale) risicobeoordeling uit te voeren. Zo brengen we risico's in kaart voor de weerbaarheid van essentiële diensten. Het ministerie van Justitie en Veiligheid stelt samen met de betrokken ministeries de uitvoeringsstrategie vast. De vakminister voert een sectorale risicobeoordeling uit voor de sectoren die onder dat ministerie vallen. De informatie uit de sectorale risicobeoordeling wordt gedeeld met kritieke entiteiten zodat zij deze kunnen gebruiken bij het uitvoeren van de eigen risicobeoordeling.

Toezicht en handhaving

De ministeries hebben toezichthouders aangewezen die controleren op de naleving van de verplichtingen die gelden voor kritieke entiteiten. De Wwke geeft de toezichthouder de mogelijkheid om handhavend op te treden indien blijkt dat verplichtingen niet worden nageleefd. De toezichthouder kan bijvoorbeeld een audit of een te verrichten handeling opleggen, en uiteindelijk ook een last onder bestuursdwang, een dwangsom of een bestuurlijke boete opleggen.

Ondersteuning

De Rijksoverheid ondersteunt kritieke entiteiten bij het verhogen van hun weerbaarheid. Die ondersteuning kan bestaan uit informatie-uitwisseling, het bieden van methodieken en weerbaarheid verhogende instrumenten. Daarnaast kan de Rijksoverheid helpen met het organiseren van oefeningen om de weerbaarheid van de kritieke entiteiten te testen, en advies en opleidingen bieden aan het personeel van kritieke entiteiten. Tot slot kan een kritieke entiteit ook ondersteuning krijgen als er een incident plaatsvindt. De vormen van ondersteuning kunnen worden uitgewerkt in lagere regelgeving en in overleg met de toezichthouder en het ministerie van Justitie en Veiligheid.

Verplichtingen voor kritieke entiteiten

Risicobeoordeling

Kritieke entiteiten moeten een eigen risicobeoordeling uitvoeren van alle relevante risico's die de verlening van hun essentiële dienstverlening kunnen verstoren. Het doel is om potentiële dreigingen, kwetsbaarheden en gevaren die tot een incident kunnen leiden, in kaart te brengen en de mogelijke impact daarvan op de essentiële dienstverlening te beoordelen. Denk daarbij aan de volgende risico's:

- Risico's van sectoroverstijgende of grensoverschrijdende aard
- Ongevallen
- Natuurrampen
- Noodsituaties op het gebied van volksgezondheid
- Hybride dreigingen of andere opzettelijke dreigingen (zoals terroristische misdrijven)

Kritieke entiteiten maken bij de risicobeoordeling in ieder geval gebruik van de sectorale risicobeoordeling van het verantwoordelijke ministerie. Daarnaast kunnen organisaties gebruikmaken van andere relevante informatiebronnen, zoals: de Rijksbrede Risicoanalyse Nationale Veiligheid, de Handreiking Klimaatbestendige Vitale Infrastructuur voor het bepalen van klimaatrisico's , het Dreigingsbeeld Statelijke Actoren en het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland. Waar nodig kan de Rijksoverheid aanvullende sectorspecifieke informatie beschikbaar stellen.

De kritieke entiteit moet de risicobeoordeling periodiek uitvoeren en herzien. De eerste risicobeoordeling moet uiterlijk negen maanden nadat een organisatie is aangewezen als kritieke entiteit zijn uitgevoerd. Daarna moet de risicobeoordeling ten minste eenmaal per vier jaar worden herzien, of eerder als ontwikkelingen of dreigingen daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld als gevolg van nieuwe risico's, actuele ontwikkelingen of incidenten.

Zorgplicht

Kritieke entiteiten zijn primair zelf verantwoordelijk voor hun weerbaarheid. Op basis van de risicobeoordelingen treffen zij passende en evenredige maatregelen om incidenten die de verlening van hun essentiële diensten kunnen verstoren, te voorkomen, de gevolgen van incidenten te beperken en de dienstverlening zo snel mogelijk te herstellen. De zorgplicht omvat in ieder geval de volgende maatregelen:

- **Voorkomen dat incidenten zich voordoen.** De organisatie houdt rekening met alle relevante risico's die haar essentiële dienstverlening kunnen verstoren. Denk hierbij specifiek ook aan maatregelen die de risico's van rampen of de gevolgen van klimaatverandering kunnen mitigeren.
- **Zorgen voor adequate fysieke bescherming van gebouwen en kritieke infrastructuur.** Zoals het inzetten van instrumenten en routines voor bewaking van de omgeving. De organisatie kan denken aan het plaatsen van barrières tegen schade door water of het op (brand)veilige locaties plaatsen van kwetsbare onderdelen voor de verlening van de essentiële dienst.

- **De gevolgen van incidenten bestrijden,** door uitvoering van risico- en crisisbeheersingsprocedures, protocollen en waarschuwingsroutines.
- **Herstellen van incidenten,** gebruikmakend van bedrijfscontinuïteitsmaatregelen. Denk hierbij aan het identificeren van alternatieve toeleveringsketens, zodat de dienstverlening van de betreffende organisatie kan worden hervat.
- **Zorgen voor de organisatie van personeelsbeveiliging.** Voorbeelden van maatregelen zijn het vaststellen van categorieën personeelsleden die kritieke functies bekleden; het instellen van procedures voor antecedentenonderzoeken of het vaststellen van passende opleidingsvoorschriften en kwalificaties.
- **Personeel bewust maken** van al deze genoemde maatregelen, onder meer door middel van opleidingen/trainingen, informatiemateriaal en oefeningen.

Meldplicht

De Wet weerbaarheid kritieke entiteiten (Wwke) verplicht kritieke entiteiten om incidenten te melden die de verlening van hun essentiële diensten aanzienlijk verstoren of kunnen verstoren. Het doel van de melding is om de bevoegde autoriteit in staat te stellen om te reageren op incidenten en waar nodig en mogelijk ondersteuning te bieden. Daarom moet een melding een volledig overzicht van de impact, aard, oorzaak en de mogelijke gevolgen van een incident bieden. De meldplicht bestaat uit twee fasen:

- een eerste melding binnen 24 uur nadat een organisatie kennis heeft genomen van het incident;
- een gedetailleerd eindverslag binnen één maand na de eerste melding.

Meldingen kunnen worden gedaan via het **MijnNCSC-portaal.** De exacte drempelwaarden verschillen per sector en zijn uitgewerkt in **ministeriële regelingen.**

Tijdlijn meldplicht

1. Incident ontdekt
Zo snel mogelijk melding maken, binnen 24 uur na kennisname.

2. Eerste melding
- aard van het incident;
- vermoedelijke oorzaak;
- mogelijke gevolgen;
- beschikbare informatie op dat moment.

De melding wordt via het MijnNCSC-portaal doorgestuurd naar de bevoegde autoriteit (ministerie en toezichthouder).

3. Gedetailleerd eindverslag
- aanvulling op de eerste melding;
- nadere analyse van het incident;
- aanvullende informatie over oorzaak, impact en gevolgen.

Uiterlijk één maand na de eerste melding.

3.

Hoe kunnen organisaties zich voorbereiden?

Hoe kunnen organisaties zich voorbereiden?

De Wet weerbaarheid kritieke entiteiten (Wwke) is van toepassing op ongeveer 500 organisaties die door het verantwoordelijke vakministerie zijn aangewezen als kritieke entiteit. Organisaties die zijn aangewezen, hebben verschillende wettelijke termijnen om aan de verplichtingen uit de Wwke te voldoen. Zo moet de risicobeoordeling binnen negen maanden zijn uitgevoerd en moet binnen tien maanden worden voldaan aan de zorgplicht en de meldplicht.

Ook organisaties die verwachten te worden aangewezen, doen er verstandig aan zich tijdig voor te bereiden. Een goede voorbereiding vergroot de weerbaarheid van de organisatie en maakt het mogelijk om na een aanwijzing sneller aan de wettelijke verplichtingen te voldoen. Organisaties kunnen zich onder meer voorbereiden door:

- een risicobeoordeling uit te voeren van de risico's die de verlening van de essentiële diensten kunnen verstoren;
- bestaande maatregelen in kaart te brengen en waar nodig aanvullende technische, organisatorische en fysieke maatregelen te treffen;
- processen in te richten voor het detecteren, afhandelen en melden van significante incidenten;
- rollen en verantwoordelijkheden vast te leggen voor de uitvoering van de Wwke;
- medewerkers bewust te maken van risico's en hen op te leiden en te oefenen in crisis- en incidentprocedures.

Let op:
Organisaties die als kritieke entiteit zijn aangewezen, worden daarnaast automatisch aangemerkt als essentiële entiteit onder de Cyberbeveiligingswet (Cbw). Controleer daarom ook tijdig welke verplichtingen uit de Cyberbeveiligingswet op de organisatie van toepassing zijn, zoals de registratieplicht en de verplichtingen op het gebied van cyberbeveiliging.

augustus 2026

Medegefinancierd door
de Europese Unie